

Fra La Naturen Leve
<https://lanaturenleve.no/>
Organisasjonsnummer 912 405 869.

Til NVE
uttalelse@nve.no

Dato 5.april 2022

Emne «Høringsuttalelse 201502175 – rutiner for varsling av iskast i Odal vindkraftverk»

La Naturen Leve vil først presisere at i tillegg til varsler for iskast i vinterhalvåret, må det på sommerstid varsles mot fare for lynnedslag ved tordenvær. Begge disse varslene er tatt med under temaet sikkerhetssoner på Raskiftet Vindkraftverk i Åmotd/Trysil kommuner, og på Kjølberget Vindkraftverk i Våler kommune – og er skiltet tilsvarende med fareskilt på begge prosjektene. Men faren for lynnedslag er etter hva vi kan se, overhodet ikke omtalt hos Odal Vind.

Det framkommer også høyst merkverdig at selve størrelsen på sikkerhetssonene på tilnærmet like vindkraftverk her i innlandsskogene er så vidt forskjellige, selv om det er samme type terreng og de samme værforhold.

På Raskiftet er sikkerhetssonen 370 m og på Kjølberget 400 m, mens Odal Vind mener det skal holde med en sone på 250 m på Songkjølen og Engerfjellet. Den «alminnelige ferdsel» i Nord-Odal framstår som adskillig større enn på de to andre anleggene. Turbinene her ligger betydelig nærmere bygdesenteret, annen bebyggelse og ferdselsårer. I tillegg dreier det seg om friluftsområder som er godt besøkt både sommer og vinter. Dette tilsier at sikkerhetssonene ikke burde vært mindre, men tvert i mot større, enn på de andre anleggene.

Høyden på turbinene i Nord Odal er 217 m, Raskiftet 180 m og Kjølberget 225 m. Dermed tilsier heller ikke høyden grunn til store forskjeller.

På Raskiftet og Kjølberget brukes Vestas turbiner, i Nord-Odal Siemens Gamesa, det kan da vel umulig være så stor forskjell på turbiners reaksjon på ising?

Problemer med ising må ikke underslåes. Fuktig luft kommer både fra Storsjøen og Mjøsa. Ising på tømmeret var et kjent problem ifm tømmerhogging i tidligere tider. I et brev fra Odal Vind til NVE den 14.03.2022, der det søkes om driftsutsettelse av hele anlegget, begrunnes søknaden med blant annet ising: «...i tillegg kan det være forhold som snø, is og tåke som også påvirker muligheten for arbeid».

Desto større sikkerhetssoner, desto større områder blir utilgjengelig for allmenn ferdsel. Og Songkjølen og Engerfjellet er to vindkraftverk som strekker seg over vide områder - med hele 34 turbiner – noe som i sum utgjør store flater med soner som begrenser fri ferdsel.

Adgangen til friluftsliv, som også er tydeliggjort i Den Norske Turistforenings 150-årige historie, er ekstremt viktig for folks livskvalitet. Mulighet for jakt er en like vesentlig verdi for mange. Dette framgår av Nord-Odal kommunes bekymringsbrev til NVE datert 16.12.2021, der de også henviser til et tidligere innspill:

«I sitt høringsvar til MTA-plan, datert 03.04.2019, hadde kommunen innspill til dette med iskast. Tiltakshaver har ikke avgjort om det skal installeres avisingsssystemer, men forventer høyt produksjonstap pga ising. Kommunene mener at det nettopp derfor pga hyppig forekomst av ising i tillegg bør installeres avisingsssystemer og et varslingssystem for ising. Det holder ikke med skilting, og varsling på prosjektets og/eller kommunens nettside. Det bør være et interaktivt varslingssystem i området ved Songkjølen, og som er koblet opp mot is sensorer på rotorbladene eller avisingssystemet. Ferdsel i området må påregnes selv om deler av området er stengt for biltrafikk».

Og Nord-Odal kommune skriver videre:

«Ved gitte værforhold vil det kunne forekomme isdannelse og dermed fare for iskast allerede i oktober og helt til mai. Dette utgjør 6 mnd av året, og vil gå utover tredjepart i form av alle friluftinteresserte og ikke minst jegere. Elgjakta starter 25. september og varer frem til jul. Småviltjakta varer fra 10. september og frem til jul. Dersom ikke det er et velfungerende varslingssystem som varsler hvordan faren for iskast er til enhver tid, vil område i praksis ikke være tilgjengelig i denne perioden. Det samsvarer ikke med hvordan benyttelsen og tilgjengeligheten til et område for vindkraft er blitt fremstilt helt fra planene ble lagt frem første gang. For denne gruppen med mennesker vil dette medføre en stor verdiforringelse».

La Naturen Leve's konklusjon på varslingsrutiner i Nord-Odal er:

Sikkerhetssonene på Odal Vindkraftverk må økes. Og fare for iskast – og fare for lynnedslag – må varsles på en slik måte at folk kan ferdes trygt. Sikkerheten må telle mest.

La Naturen Leve vil også påpeke at NVE og konsesjonssøker har ansvar for å informere tydeligere enn de hittil har gjort, om farene ved ferdsel i nærheten av framtidige vindkraftanlegg. Dette underbygges av kommunens brev ovenfor. Det må opplyses i klartekst om hvor store arealer etablering av vindkraft faktisk båndlegger, og om at mulighetene for fri allmenn ferdsel i disse områdene blir forhindret i store deler av året. Hvis dette hadde blitt formidlet tydeligere i sin tid, for politikere og innbyggere i Nord-Odal, så kunne man vært spart for mye. Kanskje kunne man vært spart for hele den energitappende industrialiseringen av Songkjølen og Engerfjellet som vi ser i dag.

La Naturen Leve
Marino J. Ask
Styreleder

La Naturen Leve
Karin S. N. Leonhardsen
saksbehandler